

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. arch. M. Z.**, zastúpeného JUDr. Helenou Hynkovou, advokátkou v Bratislave, Radničné námestie 7/B, proti žalovaným **1/ M.**, IČO : 22 676 210, P., zastúpenému JUDr. Ľubomírom Hnátom, advokátom v Bratislave, Guothova 20, **2/ J. M.**, zastúpenému opatrovníčkou Ľubicou Tichou, pracovníčkou Okresného súdu Bratislava IV, **o zaplatenie 7 634,60 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 9 C 393/1996, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2010, sp.zn. 2 Co 104/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2010 sp.zn. 2 Cdo 104/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV (v poradí druhým) rozsudkom z 10. októbra 2006 č.k. 9 C 393/1996-164 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 230 000 Sk (7 634,60 €) so 17,6% úrokom z omeškania od 24. septembra 1996 do zaplatenia a trovy konania 49 908 Sk (1 656,64 €) do troch dní. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 457, § 588 a § 737 Občianskeho zákonníka a odôvodnil ho tým, že kúpna zmluva uzavretá dňa 16. februára 1994 medzi žalobcom a žalovaným 2/ prostredníctvom žalovaného 1/, predmetom ktorej bola kúpa osobného motorového vozidla továrenskej značky Škoda Forman za kúpnu cenu 230 000 Sk, je absolútne neplatná, a preto je každý z účastníkov zmluvy povinný vrátiť druhému to, čo podľa nej dostal, t.j. žalovaní žalobcovi kúpnu cenu, ktorú zaplatil za kúpu vozidla. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného 1/ uznesením z 25. januára 2010 sp.zn. 2 Co 104/2008 jeho odvolanie odmietol. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že

napadnutý rozsudok bol právnenému zástupcovi žalovaného 1/ doručovaný podľa § 158 ods. 2 O.s.p. do vlastných rúk dňa 21. decembra 2006, ktorý pokus o doručenie bol však podľa vyznačenia poštového doručovateľa na uvedenej zásielke neúspešný, a preto mu bola zanechaná výzva o opakovanom doručení zásielky obsahujúcej napadnutý rozsudok. Opakované doručenie bolo vykonané dňa 22. decembra 2006 (piatok – bezúspešne), toho istého dňa bola zásielka uložená na pošte a nakoľko si právny zástupca žalovaného 1/ zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihol, za deň doručenia sa považuje posledný deň tejto lehoty, t.j. 27. december 2006 – streda (§ 47 ods. 2 O.s.p., účinný v čase doručovania). Dňom nasledujúcim po dni doručenia tohto rozsudku začala plynúť zákonná 15-dňopvá lehota na podanie odvolania proti nemu, ktorá žalovanému 1/ márne uplynula dňom 11. januára 2007 (pracovný deň – štvrtok). Odvolanie podané právnym zástupcom žalovaného 1/ na pošte dňa 12. januára 2007 (piatok) je teda oneskoreným, po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania proti rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd toto odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením právneho zástupcu žalovaného 1/, ktorý v súvislosti s obstarávaním podkladov na posúdenie, či je v prejednávanej veci splnená podmienka „zdržiavania sa v mieste doručenia“, na výzvu súdu oznámil, že v čase doručovania rozsudku sa zdržiaval v USA, pravdepodobne v štáte Florida alebo Nevada, ktorú skutočnosť však nepreukázal, pričom je povinnosťou účastníka konania, resp. jeho právneho zástupcu preukázať splnenie podmienky „zdržiavania sa v mieste doručenia“, resp. opak. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/, žiadal ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z toho, že rozhodnutie o odmietnutí odvolania bolo vydané v konaní postihnutom, vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. S poukazom na ustanovenie § 47 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom v čase doručovania rozsudku) dovolanie odôvodnil tým, že v danom prípade nebol zachovaný zákonný postup, nakoľko jeho právny zástupca sa v mieste doručenia v čase doručovania uvedenej písomnosti nezdržiaval a na Slovensko sa vrátil až koncom decembra 2006, preto nedošlo k platnému doručeniu tejto písomnosti. Nemožno tak vychádzať z fikcie doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie žalovaného prostredníctvom jeho právneho zástupcu, ktoré bolo podané až po faktickom doručení zásielky bolo podané včas v zákonom stanovenej lehote. Preto pokiaľ odvolací súd jeho včas

podané odvolanie odmietol ako oneskorene podané, odňal mu tým svojim postupom možnosť konať pred súdom.

Žalobca ani žalovaný 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd

vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Dovolateľ namieta, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. ako oneskorene podaného, hoci na tento postup nebol zákonný dôvod, je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 204 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom do 15. októbra 2010) ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Vychádzajúc z cit. ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že náhradné doručenie do vlastných rúk (pokiaľ to zákon výslovne nevyklučuje) predpokladá, že adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, a zanechanie dvoch upovedomení, z ktorých prvé upovedomenie je pokusom o ešte jedno osobné doručenie a druhé upovedomenie je oznámením o uložení zásielky. Oznámenie o ďalšom osobnom doručení musí obsahovať deň a hodinu opakovaného doručenia. Oznámenie o uložení zásielky obsahuje miesto, kde sa zásielka uložila (pošta alebo orgán

obce). Upovedomenia sa vykonávajú vhodným spôsobom, ktorý predpokladá, že adresát sa môže k písomnosti dostať obvyklým spôsobom. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel (fikcia doručenia).

Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcejmu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka, zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia bola splnená. V takom prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručienky pripojenej na č.l. 170 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie advokátovi žalovaného 1/ bol vykonaný 21. decembra 2006, opakované doručenie bolo vykonané 22. decembra 2006 a zásielka bola uložená na pošte 22. decembra 2006. Okolnosť, že právny zástupca žalovaného 1/ sa v mieste doručenia zdržoval, doručenka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Dovolateľ v dovolacom konaní zákonné doručenie prvostupňového rozsudku namietal, a preto bolo povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie tejto okolnosti. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 247/2009, 5 Cdo 133/2009 a iné.

V jednom z uvedených rozhodnutí (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. februára 2010 sp.zn. 5 Cdo 247/2009) dovolací súd poukázal (mimo iného) na to, že

reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkom súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Preto aj všeobecný súd je povinný vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nestačí iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. Pokiaľ teda všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I ÚS 119/07).

Vychádzajúc s uvedeného, v danom prípade je zrejmé, že nebol zachovaný postup určený ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., len v prípade dodržania ktorého môže byť na pošte uložená zásielka považovaná za doručeníu. Podľa tvrdenia právneho zástupcu žalovaného 1/, ktorému mala byť zásielka s prvostupňovým rozsudkom doručená do vlastných rúk, sa v mieste doručenia v čase doručenia uvedenej písomnosti nezdržoval, preto nedošlo k platnému doručeniu tejto písomnosti. Uvedenú skutočnosť oznamoval právny zástupca žalovaného 1/ na výzvu prvostupňového súdu, a to písomným podaním založeným na čl. 197 spisu, v ktorom poukázal aj na konkrétnu možnosť súdu na overenie pravdivosti tohto jeho tvrdenia. Bez preukázania opaku, skutočnosť, že sa právny zástupca žalovaného 1/ v čase doručenia prvostupňového rozsudku nezdržoval v mieste doručenia možno vyvodiť aj z víz do USA s platnosťou do 21. mája 2007, ktorých fotokópiu pripojil k dovolaniu. Následne, s prihliadnutím na to, čo bolo uvedené už vyššie v odôvodnení tohto uznesenia, že nie je povinnosťou účastníka konania (jeho zástupcu) preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené, bez splnenia povinnosti súdu vykonať šetrenie na zistenie splnenia podmienky náhradného

doručenia, nemožno vychádzať z fikcie doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie žalovaného 1/ prostredníctvom jeho právneho zástupcu, ktoré tento podal až po faktickom doručení zásielky (č.l. 172-173 spisu) včas, v zákonom stanovenej lehote, odmietnuť potom, ako oneskorene podané. Takýmto postupom, na ktorý, bez ďalšieho, nebol zákonný dôvod, odvolací súd odňal žalovanému 1/ možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Výskyt niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1,2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2012

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová